

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Державна наукова установа
«Київський академічний університет»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор
Київського академічного університету
академік НАН України
Олександр КОРДЮК
« 28 » 10 2022 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Розглянуто та схвалено
Вченою радою
Київського академічного університету
від «07» вересня 2018 р.
Протокол № 4

Зі змінами
рішення Вченої ради
Київського академічного університету
від «28» жовтня 2022 р. (протокол № 4)

1. Загальні положення

1.1. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (далі – Положення) у Державній науковій установі «Київський академічний університет» (далі – КАУ) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (зі змінами), наказу МОН України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» та на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)», зокрема:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії закладу вищої освіти, який несе відповідальність за забезпечення якості вищої освіти;
- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх етапах освітнього процесу;
- компетентнісного підходу, який передбачає перехід із процесної на результатну парадигму навчання;
- підхід до навчання й викладання в центрі якого знаходяться здобувачі вищої освіти із застосуванням гнучких навчальних траєкторій та визнанням компетентностей, набутих поза формальними освітніми програмами;
- здійснення моніторингу якості освітньої діяльності;
- інтегративності (зв'язку освіти з науковими дослідженнями та інноваціями);
- постійного підвищення якості освітньої діяльності;
- залучення здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;
- відкритості та прозорості на усіх етапах забезпечення якості вищої освіти;
- комунікаційної підтримки, яка забезпечить зміну інформаційно-роз'яснювальної роботи на двосторонню комунікацію.

1.2. Метою внутрішньої системи забезпечення якості освіти в КАУ є досягнення позитивної динаміки якості підготовки здобувачів вищої освіти шляхом забезпечення відповідності освітньої діяльності вимогам державних освітніх стандартів та потребам зацікавлених сторін.

1.3. Колегіальним органом управління КАУ який визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є Вчена рада.

1.4. Політика КАУ щодо забезпечення якості освіти спрямована на розвиток культури якості, яка включає пошук шляхів удосконалення якості та відображає взаємозв'язок між науковими дослідженнями, з одного боку, та навчанням і викладанням з іншого, а також враховує національний контекст, у якому працює заклад, інституційний контекст і стратегічний підхід закладу. Внутрішня система забезпечення якості освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- розроблення і затвердження освітньо-наукових програм відповідно до Стандартів вищої освіти, певного рівня Національної рамки кваліфікацій вищої освіти, а отже й Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти;
- постійний моніторинг і періодичний перегляд освітньо-наукових програм, їх модернізація та аналіз на відповідність вимогам здобувачів вищої освіти та ринку праці;
- впровадження навчання в центрі якого знаходяться здобувачі вищої освіти, викладання та оцінювання;
- підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти;
- посилення кадрового потенціалу КАУ;
- забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти за кожною освітньо-науковою програмою;
- організація інформаційного менеджменту, у тому числі збір, аналіз і використання відповідної інформації для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність КАУ;
- здійснення самооцінки якості освіти й освітньої діяльності як основи для зовнішнього забезпечення якості;
- створення ефективної системи та механізмів забезпечення академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників КАУ та здобувачів вищої освіти.

2. Розроблення і затвердження освітньо-наукових програм

2.1. Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукових програм в КАУ здійснюється відповідно до Стандартів освітньої діяльності,

Стандартів вищої освіти, певного рівня Національної рамки кваліфікацій вищої освіти, Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

2.2. Освітньо-наукова програма має відповідати вимогам Стандарту вищої освіти певного освітнього рівня:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги до професійних стандартів (у разі їх наявності).

За відсутності стандарту вищої освіти зі спеціальності за відповідним рівнем за основу береться опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК).

2.3. Освітньо-наукова програма спеціальності розробляється проектною групою спеціальності, до складу якої входять, як правило, завідувач спеціалізованої кафедри та провідні фахівці з відповідної спеціальності (спеціалізації). Можуть залучатися також представники роботодавців та органів студентського самоврядування.

2.4. Процес проектування нової ОНП передбачає етапи аналізу та синтезу. Етап аналізу включає вивчення потреб ринку праці, визначення стану ресурсного забезпечення спеціалізованої кафедри, визначення проектної групи та її керівника, визначення цілей ОНП. Етап синтезу передбачає визначення переліку освітніх компонентів, побудову структурно-логічної схеми ОНП, встановлення відповідності освітніх компонентів компетентностям та результатам навчання, що визначені ОНП.

2.5. Ініціатором запровадження нової освітньо-наукової програми є спеціалізовані кафедри КАУ, які створюють проектні групи, керуючись кадровими вимогами щодо забезпечення започаткування освітньої діяльності у сфері вищої та післядипломної освіти згідно Ліцензійних умов (постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187 (із змінами)).

2.6. Керівником проектної групи призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії і ступеня магістра. Керівник проектної групи не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проектними групами, за винятком керівництва проектними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в КАУ.

2.7. Склад проектної групи освітньо-наукової програми затверджується наказом директора за погодженням Вченої ради КАУ на підставі подання відповідної спеціалізованої кафедри. В окремих випадках, ініціатором запровадження освітньо-наукової програми може виступати Вчена рада КАУ. В такому випадку пропозиції щодо складу проектної групи можуть вносити члени Вченої ради КАУ із наступним обговоренням та погодженням.

2.8. Проектна група із врахуванням рекомендацій щодо запровадження ОНП, а також з врахуванням пропозицій всіх стейкхолдерів ОНП, розробляє проект опису освітньо-наукової програми.

2.9. Розроблення освітньо-наукових програм передбачає створення таких їх складових:

- профіль освітньо-наукової програми (загальна інформація, мета, характеристика ОНП з чітким визначенням предметної галузі, опис придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання, короткий опис основних підходів, методів та технологій викладання й навчання, програмні компетентності (інтегральна, загальні, фахові), програмні результати навчання (на основі дескрипторів Національної рамки кваліфікацій: знання, уміння, комунікація, автономія та відповідальність), ресурсне забезпечення реалізації програми, академічна мобільність);
- розподіл змісту освітньо-наукової програми за групами компонентів та циклами підготовки;
- перелік компонентів освітньо-наукової програми та їхньої логічної послідовності;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми;
- матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньо-наукової програми.

В освітньо-науковій програмі має бути чітко зазначена освітня кваліфікація, яку отримують здобувачі вищої освіти в разі її успішного завершення. Розроблення освітньо-наукової програми завершується процедурою перевірки її збалансованості та реалістичності.

2.10. Назви освітньо-наукових програм повинні мати ознаки (ключові слова) назви відповідних спеціальностей, припускаючи повний збіг або використання парафраза, або за змістом відповідати цим назвам з урахуванням особливостей реалізації освітніх програм на основі сформованих кадрового, наукового та матеріально-технічного потенціалу КАУ, його академічних традицій, інших особливостей освітнього процесу.

Використання однакових чи практично однакових назв освітньо-наукових програм за різними спеціальностями є неприпустимим.

2.11. Формат освітньо-наукової програми розглядається та затверджується на засіданні Вченої ради КАУ.

2.12. Опис освітньо-наукової програми оприлюднюється на офіційному сайті КАУ для громадського обговорення, терміном 30 календарних днів.

2.13. Після громадського обговорення всі отримані зауваження розглядаються на засіданні проєктної групи у співпраці із навчальною частиною.

2.14. З урахуванням всіх зауважень та пропозицій керівник проєктної групи подає узгоджену освітньо-наукову програму на розгляд Вченої ради КАУ для її затвердження.

2.15. Затверджена Вченою радою КАУ освітньо-наукова програма вводиться в дію відповідним наказом директора та оприлюднюється на сайті КАУ.

2.16. На підставі освітньо-наукової програми робоча група спеціалізованої кафедри розробляє навчальний план для відповідної спеціальності за кожною формою навчання. Навчальний план є нормативним документом КАУ, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу. Обов'язковим елементом навчального плану є пояснювальна записка, яка містить таблицю відповідності між освітніми компонентами програми та компететностями і програмними результатами навчання. Навчальний план ухвалюється Вченою радою КАУ і затверджується наказом директора.

2.17. Робочий навчальний план укладається на поточний навчальний рік окремо для кожного навчального курсу на основі затвердженого в установленому порядку навчального плану за роком прийому з урахуванням змін, обумовлених календарем року навчання. При цьому передбачається оперативне внесення до нього системних змін, обумовлених виконанням наказів та розпоряджень МОН України, рішень Вченої ради КАУ.

3. Періодичний перегляд освітньо-наукових програм

3.1. Перегляд освітньо-наукових програм відбувається за результатами їхнього моніторингу.

3.2. Основною метою моніторингу та перегляду освітньо-наукових програм є підтвердження їхньої актуальності з урахуванням світових тенденцій розвитку відповідної галузі знань і затребуваності на ринку праці, підвищення якості та ефективності організації освітнього процесу, задоволення потреб здобувачів вищої освіти.

3.3. Критерії, за якими відбувається перегляд освітньо-наукових програм, формуються як у результаті зворотного зв'язку з науково-педагогічними працівниками, студентами, аспірантами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок проведення аналізу попиту та пропозицій на ринку праці, моніторингу необхідності відкриття нових спеціальностей, прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства.

3.4. Моніторинг освітньо-наукових програм щорічно здійснюють випускові кафедри та групи забезпечення освітньо-наукових програм спеціальності.

3.5. Система моніторингу та перегляду освітньо-наукових програм відбувається за участю студентів, аспірантів та зацікавлених сторін і передбачає проведення відповідних процедур, пов'язаних з одержанням та аналізом інформації щодо змістовності та організації освітнього процесу, за програмами через:

- експертне оцінювання актуальності змісту освітньо-наукових програм та підготовленості випускників до професійної діяльності представниками ринку праці;
- оцінювання стану організації освітнього процесу здобувачами вищої освіти, моніторинг успішності та навчальних досягнень здобувачів вищої освіти;
- оцінювання актуальності змісту освітньо-наукових програм, їхньої відповідності найновішим дослідженням відповідної галузі, змінам потреб суспільства та організації освітнього процесу спеціалізованими кафедрами та викладачами;
- узагальнення та оперативне реагування на поточну інформацію стосовно змісту освітньо-наукової програми, проблемних ситуацій та порушень щодо її реалізації;
- визначення ефективності процедур оцінювання здобувачів вищої освіти, очікувань, потреб та задоволеності студентів/аспірантів щодо освітньо-наукової програми;
- оцінювання освітнього середовища і служби підтримки здобувачів вищої освіти та їхньої відповідності цілям освітньо-наукової програми.

3.6. За результатами моніторингу та перегляду освітньо-наукових програм у разі необхідності відбувається їх доопрацювання.

3.7. Рішення про необхідність перегляду освітньо-наукових програм приймається спеціалізованою кафедрою КАУ у разі потреби, але не рідше одного разу за повний курс навчання за освітньо-науковою програмою на основі аналізу та оцінки результатів моніторингу. Результатом перегляду ОНП можуть бути рішення про оновлення, модернізацію, закриття ОНП або про відсутність потреби у змінах ОНП.

3.8. Прийняття або зміна стандарту освітньої діяльності є підставою для розроблення нової освітньо-наукової програми або перегляду діючої. Перегляд освітньо-наукових програм відбувається також за результатами самоаналізу та за підсумками акредитації.

3.9. Основними критеріями перегляду освітньо-наукових програм виступають:

- результати щорічного моніторингу освітньо-наукових програм;
- результати оцінювання стейкхолдерами якості освітньо-наукових програм;
- приведення у відповідність сучасним вимогам з урахуванням новітніх досліджень у відповідній галузі знань та потреб розвитку суспільства;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру або інших умов реалізації освітньо-наукових програм.

3.10. Освітньо-наукова програма може щорічно оновлюватися в частині структурних складових ОНП, зокрема, змісту робочих програм освітніх компонентів (та силабусів), програм практик, тощо. **Оновлення** ОНП виконується шляхом затвердження відповідних змін до 1 вересня поточного року, в якому будуть навчатись здобувачі освіти за зміненою освітньо-науковою програмою.

3.11. Якщо результати перегляду вимагають реформування чи докорінних змін освітньо-наукової програми, а також, якщо в результаті процедур моніторингу визнано неналежну якість освіти за даною ОНП, то освітньо-наукова програма підлягає **модернізації**. Якщо сумарний об'єм змін при модернізації ОНП перевищує 60%, така ОНП розробляється і проходить затвердження як нова.

3.12. Механізм внесення змін до освітньо-наукових програм, зокрема навчальних планів, складається з напрацювання пропозицій, які розробляються представниками спеціалізованих кафедр Київського академічного університету та затверджуються відповідними рішеннями кафедр із наступним розглядом на засіданні Вченої ради Київського академічного університету.

4. Закриття освітньо-наукових

4.1. Освітньо-наукова програма може бути вилучена з переліку ОНП, що реалізуються в Київському академічному університеті, за таких умов:

- з ініціативи гаранта освітньо-наукової програми;
- з ініціативи завідувача спеціалізованої кафедри КАУ;
- якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішньої або внутрішньої оцінки якості освітньо-наукової програми отримано висновки про низьку якість підготовки фахівців;
- з ініціативи дирекції КАУ або Приймальної комісії КАУ у разі відсутності набору здобувачів вищої освіти на навчання за ОНП протягом 3 років;

- при зміні назви ОНП або/чи змістовного наповнення ОНП, освітньо-наукова програма розробляється і проходить затвердження як нова, а за тими ОНП, що реалізувалися до переформатування, припиняється набір здобувачів вищої освіти на навчання.

Після завершення навчання здобувачів вищої освіти на останньому курсі (році) навчання освітньо-наукова програма вилучається з переліку ОНП, що реалізуються в КАУ.

4.2. Процедура закриття ОНП складається з подання обґрунтування від ініціаторів до Вченої ради КАУ. Рішення про вилучення освітньо-наукової програми з числа ОНП, що реалізуються в КАУ, приймає Вчена рада КАУ та закріплюється наказом директора КАУ.

4. Оцінювання здобувачів вищої освіти

4.1. Оцінювання якості знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання та порядок формування рейтингового оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти».

4.2. Критерії оцінювання є обов'язковою складовою навчальної програми дисципліни. На початку семестру науково-педагогічний працівник, який викладає теоретичну частину дисципліни, повинен ознайомити студентів/аспірантів зі змістом, структурою, формою екзаменаційної (залікової) роботи та прикладами завдань попередніх років, а також із системою і критеріями її оцінювання.

4.3. Результати оцінювання здобувачів вищої освіти обговорюються на засіданні Вченої ради КАУ.

5. Забезпечення якості кадрового складу науково-педагогічних та педагогічних працівників

5.1. Забезпечення якості кадрового складу науково-педагогічних та педагогічних працівників спрямоване на:

- утвердження визначальної ролі викладачів у створенні якісного досвіду для здобувачів вищої освіти та забезпеченні умов для набуття ними компетентностей;
- зміну ролі викладача в контексті впровадження підходу, в центрі якого знаходяться здобувачі вищої освіти, до навчання і викладання;

- встановлення чітких, прозорих і справедливих процедур набору науково-педагогічних та педагогічних працівників;
- створення можливостей та стимулів для професійного розвитку викладацького складу;
- заохочення до наукової діяльності задля посилення зв'язку між освітою та дослідженнями;
- заохочення до застосування інноваційних методів викладання та нових технологій.

5.2. Відповідність фаховості викладача навчальній дисципліні визначається відповідністю його спеціальності згідно з документами про вищу освіту або про науковий ступінь, або про вчене звання, або науковою спеціальністю, або досвідом практичної роботи за відповідним фахом, або проходженням відповідного науково-педагогічного стажування тривалістю не менше шести місяців та наявністю трьох одноосібних публікацій з цієї навчальної дисципліни у рецензованих закордонних або фахових наукових виданнях України, або виданого підручника чи навчального посібника з цієї навчальної дисципліни згідно з вимогами МОН України.

5.3. Обрання на вакантні посади науково-педагогічних працівників проводиться на конкурсній основі. Оголошення про проведення конкурсу, терміни й умови його проведення оприлюднюються на офіційному веб-сайті КАУ.

5.4. Заяви про участь у конкурсі мають право подавати особи, які за своїми професійно-кваліфікаційними якостями відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Законом України «Про вищу освіту», Положенням про КАУ, вимогам інших нормативно-правових актів. На посади науково-педагогічних працівників обираються, як правило, особи, які мають наукові ступені та вчені звання.

5.5. Кандидатури претендентів на заміщення посад науково-педагогічних працівників обговорюються на засіданнях відповідної кафедри, Вченої ради, зборах (конференції) трудового колективу КАУ. За результатами обговорення більшістю голосів присутніх ухвалюються висновки про професійні якості претендентів та відповідні рекомендації.

5.6. Робота науково-педагогічних та наукових працівників здійснюється відповідно до Положенням про КАУ, Положення про організацію освітнього процесу у КАУ, інших нормативних документів.

5.7. Не рідше одного разу на 5 років або при переукладанні (подовженні терміну дії) трудового договору (контракту) проводиться звітування науково-педагогічного працівника. Звіт розглядається на засіданнях кафедри і Вченої ради КАУ, які дають висновок щодо подальшої роботи науково-педагогічного працівника або приймають рішення про його невідповідність обійманій посаді внаслідок недостатньої кваліфікації.

6. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу

6.1. Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу в КАУ має відповідати ліцензійним та акредитаційним вимогам.

6.2. Матеріально-технічна база КАУ має бути повністю пристосована для підготовки фахівців, визначених чинною ліцензією КАУ. Освітній процес здійснюється в навчальних корпусах, забезпеченість має становити 100%.

6.3. Комп'ютерні класи мають бути забезпечені достатньою кількістю комп'ютерної техніки зі строком експлуатації не більше восьми років. В КАУ створено умови для доступу до інтернет.

6.4. Освітній процес у повному обсязі має бути забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам бібліотеки.

6.5. На кафедрах КАУ мають розроблятися й постійно оновлюватися навчальні контенти навчальних дисциплін, які складаються з наукового, методичного, інформаційного ресурсів для організації аудиторної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

6.6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти організовується за допомогою дистанційних форм комунікування «викладач–здобувач вищої освіти–викладач» через особисті веб-сторінки викладачів, групи, створені в соціальних Інтернет-мережах, індивідуальні блоги викладачів, використання сервісів Google тощо.

6.7. Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в КАУ здійснюється шляхом соціологічних опитувань студентів/аспірантів та студентського моніторингу освітнього процесу, проведення щорічного аналізу відповідними структурами.

7. Забезпечення публічності інформації про діяльність КАУ

7.1. Публічність інформації про діяльність КАУ здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та згідно з наказом Міністерства освіти і науки

України від 19.02.2015 р. №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

7.2. На офіційному сайті КАУ та на сайтах структурних підрозділів розміщується і постійно оновлюється інформація, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту».

7.3. Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті КАУ, систематично оновлюється.

8. Запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти

8.1. Систему запобігання та виявлення плагіату створено відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту».

8.2. Система запобігання та виявлення плагіату поширюється на наукові та навчальні праці студентів науково-педагогічних, наукових та інших працівників КАУ, аспірантів, осіб, прикріплених до КАУ.

8.3. Усі підготовлені до друку наукові роботи та навчальні видання розглядаються на засіданнях кафедр та інших структурних підрозділів, де виконувались ці роботи.

8.4. При рекомендації наукових робіт до друку вони обов'язково перевіряються на відсутність академічного плагіату.

8.5. Безпосередньо перевірку матеріалів на академічний плагіат, за відповідним дорученням, організовують:

- завідувачі кафедр або відповідальні особи з числа висококваліфікованих науково-педагогічних працівників кафедр, які призначаються розпорядженням завідувача кафедри;
- наукові керівники дипломних робіт здобувачів вищої освіти ступеня магістра;
- наукові керівники дисертаційних робіт;
- комісія, яка може створюватися за наказом (дорученням) Директора як з ініціативи співробітників КАУ, так і за заявами сторонніх осіб, а також за дорученням Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

8.6. Інструментом для виявлення запозичень є програмно-технічні засоби (сервіси) з перевірки наукових, науково-методичних, дипломних та навчальних робіт. Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи та виявлення плагіату може застосовуватися дві програми пошуку.

